
Mateja Jemec Tomazin

Pravni jezik in pravna terminologija kot del pravne (ne)varnosti

objavljeno v:

Jerca Vogel (ur.): *Slovenščina – diskurzi, zvrsti in jeziki med identiteto in funkcijo.*

Obdobja 39. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2020.

<https://centerslo.si/simpozij-obdobja/zborniki/obdobja-39/>

© Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2020.

PRAVNI JEZIK IN PRAVNA TERMINOLOGIJA KOT DEL PRAVNE (NE)VARNOSTI

Mateja Jemec Tomazin

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, ZRC SAZU, Ljubljana
 mateja.jemec-tomazin@zrc-sazu.si

DOI:10.4312/Obdobja.39.139-144

Slovenska pravna terminologija predstavlja pojmovni svet prava, kot ga razume in uporablja pravna stroka. Pravna besedila so rezultat večstoletnega razvoja stroke, ki je bila in je tesno povezana z ljudmi, vendar naslovniki teh besedil vedno znova ugotavljamo, da jih ne razumemo (dovolj). V razpravi osvetljujemo razmerje med terminologijo in jezikom stroke, ki lahko olajša razumljivost besedila, ne zagotavlja pa razumevanja vseh terminov, za kar je potrebno naslovnikovo poznavanje pojmovnega sistema.

terminologija, jezik stroke, razumljivost, pojmovni sistem, strokovnjaki

Slovene legal terminology represents the conceptual world of law as it is understood and used by the legal profession. Slovene legal texts are the result of the centuries-long development of the profession, which was and is closely connected with people, but the addressees of these texts always find them too incomprehensible. In the discussion, there is an emphasis on the relationship between the terminology and the professional language, which may enable better comprehension of the text, but does not facilitate understanding of all the terminology, which presupposes the receiver's knowledge of the conceptual system.

terminology, professional language, comprehension, conceptual system, experts

1 Uvod

Slovenščina je (tudi) jezik stroke in znanosti. Z ustavo ima priznan status uradnega jezika (Ustava RS, 11. člen), zato jo uporabljamo v vseh govornih položajih, vendar se vedno znova pojavijo zadrege pri razumevanju terminologije, ki pa v osnovi na katerem koli področju ni namenjena nestrokovnjakom. Delež terminologije v besedilu vpliva na razumljivost celotnega sporočila. Pravno terminologijo lahko pogosteje srečamo tudi zunaj strokovnih besedil in del terminologije je potrjen procesu determinologizacije ter prehodu v splošni jezik,¹ vendar prav količina novih pravnih norm nenehno povečuje tudi obseg pravne terminologije, ki marsikdaj ni (primerno) umeščena v pojmovni sistem stroke, kar kaže količina sodnih sporov, katerih jedro je (ne)pravilno razumevanje predpisa (pravzaprav terminologije).² O konceptu razumljivosti in razumevanja v slovenščini je bilo v zadnjih letih napisanih več del,

1 O terminološki leksiki, ki prehaja v splošni jezik, prim. Ledinek 2015.

2 Kar 697 sodb vrhovnega sodišča vsebuje v jedru sodbe besedo *razumevanje*, s katero sodišče dokončno odloči (prim. Sodna praksa).

zlasti Ferbežar 2012, Osolnik Kunc 2007, Igličar 2002, Ambrožič 2019 in Škrubej, npr. 2011.

2 Vloga terminologije v jeziku

Terminologija je del jezika, ki označuje pojme, torej miselne enote ali enote znanja izbranega strokovnega področja. Pojmi so neodvisni od termina (poimenovanja) in tvorijo pojmovni sistem, zato vsakokratnih poimenovanj ali terminov ne preučujemo (ali spreminjamo) izolirano, temveč v okviru skupnih značilnosti iščemo razmerja med pojmi. Termini so le oznake, ki pojem poimenujejo. Zaradi nepoznavanja pojmovnega sistema in navidezne razumljivosti terminologije pa se razmeroma pogosto med nestrokovnjaki pojavi težnja, da posegajo v poimenovalni sistem stroke z namenom »izboljševanja«³ strokovnega jezika in tako zamenjujejo uveljavljene termine s približnimi poimenovanji, ki pojma ne poimenujejo več ustrezno in celostno.⁴ Najpogostejši tovrstni posegi se kažejo pri zamenjavi tujk s poimenovanji domačega izvora, ki so lahko ustrezni, npr. *surogatno materinstvo* → *nadomestno materinstvo*, *privatizacija* → *lastninjenje*, še večkrat pa je slovenjenje neustrezno, saj *fizična oseba* ni **telesna oseba* in *pravna fikcija* ni *pravna domišljija*,⁵ prav tako pa ni *pravna domneva*, ki bi sicer morda za koga predstavljala boljšo rešitev.

Prvi naslovnik in uporabnik terminologije je področni strokovnjak, ki pozna pojmovni sistem stroke ter pozna tudi že uporabljena in uveljavljena poimenovanja (termine). Razvoj znanosti, drugačen pogled na metodologijo, teorijo neke stroke pripelje do novih poimenovalnih potreb in poimenovanja je treba iskati v okviru razmerij že obstoječih rešitev, saj ta ne smejo porušiti dotlejšnjih poimenovalnih (in pojmovnih) razmerij.⁶ Področni strokovnjak lahko opozori, ali je novo poimenovanje v stroki že uporabljeno za drug pojem in ga zato ne more(jo) sprejeti, prav tako pa strokovnjaki ocenijo zmožnost ločevanja med sorodnimi pojmi.⁷

Pravni nestrokovnjaki, kamor sodimo tudi jezikoslovci, lektorji, prevajalci, novinarji in drugi, pa nimamo vsega znanja o pojmovnem sistemu prava, zato nestrokovnjaki, kljub temu da se pravni termini pogosto pojavljajo v vsakdanjih besedilih,

- 3 Dobesedno prevajanje je lahko zlasti v jezikih s podobnim/istim kulturnim okoljem najučinkovitejši način prevzemanja terminologije, saj je iskanje povsem novih poimenovalnih rešitev ali širjenje pomena starih tudi zavajajoče. Seveda pa vsak (prvi) dobesedni prevod ni ustrezen in se tudi ne ustali v stroki.
- 4 O uporabi splošnojezikovnih priročnikov v terminologiji prim. tudi Jemec Tomazin 2012.
- 5 V *Pravnem terminološkem slovarju* (v nadaljevanju PTS) je *pravna fikcija* 'pravno določena predpostavka, da dejstvo, za katero se ve, da ni resnično, v pravu velja za resnično', *pravna domneva* pa 'predpostavka, da se določena dejstva na podlagi prava štejejo za resnična, zaradi česar jih v pravnih postopkih ni treba dokazovati'.
- 6 Iskanje (naj)primernejšega poimenovanja v slovenščini je najpogostejši tip vprašanj v Terminološki svetovalnici Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Čeprav raba nekega termina v drugi stroki ni odločilna za izbiro, jo vendarle skušamo upoštevati, zlasti pri tistih terminih, kjer je verjetnost determinologizacije (prenosa v splošni jezik) večja. Prim. npr. *superprenašalec* (<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/superprenasalec#v>).
- 7 To je pomembno zlasti pri predlogu menjave uveljavljenih terminov, npr. ali *integralno varstvo gozdov* spremeniti v *integrirano varstvo gozdov*, ker se v agronomiji uporablja termin *integrirano varstvo rastlin*. Predloga zamenjave nismo podprli, saj gre za dva pojma. Več na <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/integralno-varstvo-gozdov#v>.

potrebujemo precej več podatkov, da bi jih lahko razumeli. Ferbežar (2012: 117–125) namreč opisuje sedem kriterijev razumljivosti besedila, med katerimi je leksika (terminologija) le eden. Vsi kriteriji so povezani z naslovnikom, ki mu tvorec besedila namenja sporočilo. Pri tem nastane zanimiv paradoks, ki se kaže tudi v pravnih (zlasti normativnih) besedilih – splošnejši, kot je naslovnik (manj individualiziran), manj so prepoznane (in upoštevane) njegove (specifične) potrebe, znanje, izkušnje in sposobnost razumevanja besedila,⁸ čeprav naj bi bila predvsem zakonodajna in uradovalna besedila namenjena vsem. Ferbežar (2012: 126) poudarja, da je tvorjenje besedilnega pomena (ali pomenov) sicer posledica izbiranja (tako jezikovnih sredstev kot družbenih dejavnikov), vendar ne gre za linearni (ali celo enkratni) proces, temveč za vzajemnost, saj izbira na strani sporočevalca vpliva na izbire naslovnika, ki so odvisne od vseh besedilnih in družbenih dejavnikov. Pri tem je za nerazumljivost besedila seveda odgovoren tvorec (pri pravnih predpisih jih je celo več), za razumevanje pa tudi naslovnik.

3 Pravni jezik

Pravni jezik in njegove značilnosti so priljubljeno področje raziskovanja tako pravnikov kot jezikoslovcev. Kranjc je na več mestih (prim. npr. 2019: 329) o pravu zapisal, da pravo obstaja samo s pomočjo jezika in da je opredeljeno (posredno pa tudi omejeno) z jezikom in poimenovanji v njem. Visković (prim. 1989: 16) je jezik prava definiral kot specializirani jezik (jezikovni podsistem), ki ga uporabljajo osebe, pooblaščen izrekat splošne in posamezne pravne norme, in vsi drugi ljudje, ki opravljajo jezikovna dejanja s ponavljanjem njihovih načinov izražanja. Pavčnik pa poudarja načelo tesne povezanosti misli in besede v pravu (npr. 2019: 87 in dalje), ki ni omejeno le na jezik pravne znanosti, temveč vključuje vsakdanji jezik.⁹ Kljub obsežnim razpravam je tudi pravni jezik kot vsak jezik stroke namenjen v prvi vrsti sporazumevanju med strokovnjaki, torej med pravniki (v različnih vlogah)¹⁰ in šele nato tudi nepravnikom. Že Tavčar je v uvodu *Poduka o najpotrebnejših zakonih*¹¹

8 V času epidemije covid-19 je bilo sprejetih veliko navodil, priporočil, ki med seboj niso bila usklajena, čeprav je bil naslovnik načeloma znan (vsi ljudje na območju Republike Slovenije). Zaščitne maske naj bi denimo v zaprtih javnih prostorih nosili vsi (novica Ministrstva za zdravje, 24. 6. 2020, www.gov.si/novice/2020-06-24-obvezne-maske-v-zaprtih-javnih-prostorih-in-javnem-prometu-ter-razkuzevanje-rok/), vendar so posamezni pravilniki v ustanovah natančneje določali uporabo zaščitnih mask in ocenjevali tudi sposobnost pravilne uporabe maske. Otrokom do 12. leta tako še v času epidemije ni bilo treba nositi zaščitnih mask (Higienska priporočila za izvajanje pouka v osnovni šoli za preprečevanje širjenja SARS-CoV-2, dostopno na https://nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/higienska_priporocila_za_izvajanje_pouka_v_osnovni_soli_za_preprecevanje_sirjenja_sars-cov-2_priporocila_za_obdobje_ko_se_v_drzavi_pojavljajo_posamicni_primeri_covid-19.pdf), kar so nekateri starši posplošili, da velja za vse javne prostore. Seveda bi lahko upoštevali *smiselno rabo predpisa*, vendar so prav navodila za preprečevanje širjenja ena od tistih, ki naj bi bila čim bolj določ(e)na. Neizvajanje predpisov ali različno razumevanje pa je gotovo povzročila tudi velika količina samo delno spremenjenih predpisov v kratkem času.

9 Pavčnik ga imenuje splošni pogovorni jezik in praktičnosporazumevalni jezik, pri čemer obeh terminov ne enači.

10 Npr. med sodnikom in odvetnikom na sodišču, pripravljavcem zakonskega besedila in pravnikom, ki zakon uporablja, med profesorjem in študentom ...

11 Gre pravzaprav za komentar k takratnim prevodom veljavnih zakonov.

(prim. 1883: 7) zapisal, da je pri svojem delu sicer po svoji zmožnosti uporabil preprost jezik, vendar je namesto »slovničnih novih iznajdb in pokušen« raje uporabil »v večini tuje izraze, katerih se ljudstvo poslužuje«. Tavčar je s tem poudaril temeljno terminološko načelo ustaljenosti, po katerem se uveljavljena poimenovanja v stroki brez terminološkega dogovora ne spreminjajo, saj sicer niso več prepoznavna. Skoraj 140 let po Tavčarjevi monografiji je izšel *Pravni terminološki slovar*, ki pa seveda ne vsebuje definicij vseh besed, uporabljenih v katerem koli pravnem aktu.¹² Terminološki slovar je posrednik znanja, vendar še tako dovršen terminološki priročnik ne more nadomestiti pojmovnega vedenja, ki ga ima strokovnjak, zato je za nestrokovnjake lahko premalo informativen.

4 Pravna besedila za nestrokovnjake

V pravu je uveljavljen termin *prava neuka stranka* 'stranka, ki nima pravnega znanja' (PTS), sodišča pa so dolžna po 12. členu Zakona o pravnem postopku stranko, ki nima pooblaščenca in ki iz nevednosti ne uporablja procesnih pravic, opozoriti, katera (pravdna) dejanja lahko opravi. Pravna besedila, s katerimi prihajamo v stik, npr. obrazložitve odločb, so navadno zelo zgoščena (Ferbežar (2012: 118 in dalje) jih imenuje *informacijsko zgoščena*), prav tako morajo biti informacije smiselno povezane, da je besedilo koherentno. Lektorji lahko olajšajo razumevanje že s premišljenim členjenjem daljših povedi na več krajših, torej s skladenjsko preprostostjo, ponovitvijo relevantnih informacij (polnopomenskimi besedami namesto zaimkov), celo z dodatnim segmentiranjem preveč gostega besedila poleg (samoumevnega) zagotavljanja jezikovne pravilnosti. Izjemna previdnost pa je potrebna pri spreminjanju terminologije, saj lahko posegi nepoznavalca področja spremenijo vsebino in namen pravnega besedila.¹³

Naša izhodiščna teza je, da je pri tvorjenju besedila treba upoštevati naslovnika, ki mu je besedilo namenjeno. Najpogostejša vrsta pravnih besedil, ki jih poznamo tudi nestrokovnjaki, so najrazličnejše vrste upravnih odločb,¹⁴ od spričeval, potrdil,

12 V terminološke slovarje praviloma ne vključujemo zastarele terminologije, lastnih imen, poimenovanj oseb, saj to niso termini v ožjem pomenu, čeprav se v besedilih pojavljajo. Prim. npr. odgovor v Jezikovni svetovalnici Kako rečemo tASTU in tašči po ločitvi? (<https://svetovalnica.zrc-sazu.si/topic/4469/kakore%C4%8Demo-tastu-in-ta%C5%A1%C4%8Di-po-lo%C4%8Ditvi>).

13 Dokaj pogosta napaka je zamenjevanje *ustavitve postopka* '1. končanje sodnega postopka brez vsebinskega odločanja o zadevi, npr. zaradi smrti stranke, združitve obeh strank v eni osebi, umika tožbe; 2. končanje kazenskega postopka, praviloma brez vsebinskega odločanja o obtožbi, zaradi procesnih okoliščin, npr. smrti obdolženca, odstopu upravičenega tožilca od pregona, nedopustitvi obtožnice ali nepopravljivih postopkovnih ovir; 3. končanje upravnega postopka zaradi formalnih razlogov, npr. zaradi smrti stranke ob nedeljivosti predmeta postopka, ali končanje postopka po uradni dolžnosti, če ni pogojev za naložitev obveznosti stranki' s *prekinitvijo postopka* 'zastoj v postopku, ki nastane neodvisno od volje strank na podlagi zakona ali po odredbi sodišča ali upravnega organa in zaradi katerega prenehajo teči roki, procesna dejanja ene stranke pa nimajo učinkov proti nasprotni stranki', kar izhaja iz delne sinonimije v splošnem jeziku. Napake se pojavijo tudi pri zamenjavi *zavrženja zahtevka* 'odločitev upravnega organa, da ne obstajajo procesne predpostavke za vsebinsko odločanje o zahtevku, npr. zaradi pomanjkanja legitimacije ali zamude roka za vložitev zahtevka' z *zavržitvijo zahtevka* 'odločitev sodišča ali upravnega organa, da zahtevek ni utemeljen'.

14 Obstaja kar nekaj tisoč vrst upravnih odločb, ena od njih je tudi prometni znak.

izkaznic pa vse do odločb o karanteni. Terminologija, vključena v te odločbe, je razmeroma poznana, toda že en dodan pridevnik lahko povsem spremeni pojem, npr. *dopolnilno delo* in *osebno dopolnilno delo*. Še veliko več težav se pojavi pri izpolnjevanju najrazličnejših pisnih obrazcev, kjer mora naslovnik pokazati precejšnjo stopnjo vedenja, če ne želi več formalnih zavrnitev zaradi napak in pomanjkljivosti.

Eden od njih je vloga za *priznanje poklicne kvalifikacije za opravljanje reguliranega poklica*. V Sloveniji obstaja kar 274 vrst reguliranih poklicev, pri katerih morajo osebe imeti še dodatna znanja, pridobljena po zaključenem šolanju, npr. z obdobjem pripravištva in opravljenim strokovnim izpitom (npr. za klinične psihologe, projektante gozdnih cest, turistične agente), spričevalom (npr. za zobotehnike, revirne lovce, preglednike vagonov), potrdilom o kompetentnosti (npr. za okoljevarstvene nadzornike, čebelarje, izvajalce varstva rastlin), ali pa se zanje zahtevajo splošno in poklicno znanje ter poklicne sposobnosti in izkušnje (npr. za pekovski mojstre, mojstre polagalce keramičnih oblog), ter poklici, ki jih urejajo področne direktive, zato morajo osebe za samostojno delo pridobiti licenco (npr. zdravniki, diplomirane babice, odgovorni projektanti arhitekture).¹⁵ Ne le, da je *regulirani poklic* pojem, ki si ga uporabniki jezika samo delno predstavljamo, na seznamu najdemo tudi poklice, ki jih verjetno nanj ne bi uvrstili. Podobno je z rabo terminologije na drugih področjih, čeprav naj bi naslovnik prek vprašanj samostojno našel pravi obrazec.¹⁶ Nobeno od omenjenih besedil ni namenjeno izključno pravnikom in vendar je za njihovo uporabo potrebno precejšnje vedenje, saj mora uporabnik skoraj samostojno prepoznati pojem in njegovo poimenovanje.

Tudi pravni strokovnjaki se sklicujejo na splošnojezikovne priročnike in razlage v njih. V sodbah sodišč, dostopnih na portalu Sodna praksa, je kar 228 sklicev na slovarje, najpogosteje na *Slovar slovenskega knjižnega jezika* (več Logar idr. 2020).¹⁷ Obrazložitev sodbe je besedilo strokovnjakov, namenjeno strankam v postopku, vendar pa stranke navadno niso pravni strokovnjaki.

5 Zaključek

Razumljivost besedil, zlasti pravnih, je odvisna od veliko kriterijev, vsekakor bi morali tvorca besedil naslovnika čim bolj upoštevati in mu tako približati besedilo.

15 Prim. Evidenco reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 50/06).

16 Portal E-uprava omogoča dokaj pregleden način iskanja, vendar so uporabljena poimenovanja, za katera so potrebna dodatna pojasnila (prim. *Kazipot za starejše otroke (55+) in njihove starše (75+)*, <https://e-uprava.gov.si/podrocja/delo-upokojitev/upokojitev/kazipot-za-starejse.html>). Ne le, da praviloma o starejših otrocih razmišljamo kot o nepolnoletnih osebah, tudi samo besedilo že na prvi strani spremeni terminologijo in namesto *starejših otrok (55+)* uporablja *odrasli otroci 55+* in *seniorji (55+)* ter *seniorji*. Ker gre za uradna navodila, bi upravičeno pričakovali, da obstajajo manjše, vendar pomembne pojmovne razlike med poimenovanji. Še več, celotno besedilo, zbrano v knjižico, naj bi olajšalo poti ciljni skupini oseb nad 55 let, vendar ni prilagojeno z vsebinskimi informacijami zanje, temveč vsebuje tudi podatke o storitvah, namenjenih mlajšim (pod 55 let).

17 V tem pogledu je zanimiva raba (spletnih) slovarjev in sklicevanje nanje v sodbah, npr. v sodbi Višjega sodišča v Ljubljani z dne 15. 11. 2018, evidenčna številka VSL00018198, ko navaja, da SSKJ opredeljuje *neresnično izjavo*. Takšne iztočnice seveda v SSKJ ni, je pa besedna zveza navedena med primeri.

Vendar pa je vsakršno spreminjanje uveljavljene terminologije brez soglasja področnih strokovnjakov neprimerno in lahko tudi zavajajoče. Misel Ivana Tavčarja kljub več kot stoletni oddaljenosti še vedno velja: »Poznavanje zakonov ali postav je brez dvombe koristno in to tudi človeku, ki ne pohajkuje vsak dan po sodniških prostorih. [...] Zakoni segajo s svojo močjo globoko v naše življenje, in njihovi vplivi prepregajo vse naše razmere.« (Tavčar 1883: 1*) Vendar je tudi vsakršno približevanje nestrokovnjaku na račun terminologije lahko neuspešno, saj namesto uveljavljenega termina, o katerem se lahko pouči tudi nestrokovnjak, približna poimenovanja zahtevajo vsakokratno preverjanje razumevanja na obeh straneh, ne le pri nestrokovnjaku, temveč tudi pri strokovnjaku (ki ni tvorec besedila).

Viri in literatura

- AMBROŽIČ, Urša, 2019: *Kriteriji razumljivosti v izbranem korpusu pravnih besedil: Primer zakonov. Diplomsko delo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta.
- FERBEŽAR, Ina, 2012: *Razumevanje in razumljivost besedil*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- IGLIČAR, Albin, 2002: Značilnosti pravnega izrazoslovja (izhodiščne teze). *Dnevi slovenskih pravnikov 2002: od 10. do 12. oktobra v Portorožu*. Ljubljana: Gospodarski vestnik. 1058–1064.
- JEMEC TOMAZIN, Mateja, 2012: Terminologija v Slovenskem pravopisu. Nataša Jakop, Helena Dobrovoljc (ur.): *Pravopisna stikanja*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU. 213–220.
- KRANJC, Janez, 2019: Nekaj misli o pouku tuje pravne terminologije ter razumevanju in prevajanju tujejezičnih pravnih besedil. Mateja Jemec Tomazin, Katja Škrubej, Gregor Strban (ur.): *Med jasnostjo in nedoločenostjo*. Ljubljana: Lexpera, GV Založba; Pravna fakulteta. 329–343.
- LEDINEK, Nina, 2015: Obravnava izhodiščno terminološke leksike v novem slovarju slovenskega knjižnega jezika. Mojca Smolej (ur.): *Slovnica in slovar – aktualni jezikovni opis. Obdobja 34*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 441–448. https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/11/34_2-Ledinek.pdf
- LOGAR, Nataša idr., 2020: Raba slovarjev v slovenski sodni praksi. *Teorija in praksa* LVII/posebna številka. 89–108.
- OSOLNIK KUNC, Viktorija, 2007: Strokovno sporočanje z vidika razumljivosti. Irena Orel (ur.): *Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovenistiko, Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. 143–152. <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/24-OsolnikKunc.pdf>
- PAVČNIK, Marijan, 2019: Jezikovnost prava. Mateja Jemec Tomazin, Katja Škrubej, Gregor Strban (ur.): *Med jasnostjo in nedoločenostjo*. Ljubljana: Lexpera, GV Založba; Pravna fakulteta. 87–109.
- PTS = *Pravni terminološki slovar*, 2018. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.
- Sodna praksa*. www.sodnapraksa.si/ (dostop 15. 8. 2020)
- ŠKRUBEJ, Katja, 2011: Jezik, viri prava in država v slovenski in evropski pravni zgodovini. Simona Kranjc (ur.): *Meddisciplinarnost v slovenistiki. Obdobja 30*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 469–474. <https://centerslo.si/wp-content/uploads/2015/10/30-Skrubej.pdf>
- TAVČAR, Ivan, 1883: *Slovenski pravnik: Poduk o najpotrebnejših zakonih*. Celovec: Družba sv. Mohora. dLib.
- Terminološka svetovalnica*. <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje#v> (dostop 15. 7. 2020)
- VISKOVIĆ, Nikola, 1989: *Jezik prava*. Zagreb: Naprijed.

Prispevek je nastal v okviru raziskovalnega programa Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju P6-0038, ki ga financira ARRS.